

Paur kute Xitumã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne Xitu kaxã djan kum pi'ôk no'ôk ne. Arým ne Xituo kra ne kum pi'ôk no'ôk ne. Arým ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'ôk no'ôk ne Artemanhkôt ano. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk ne?

Bir, Xitu kute pñne memã Metĩndjwýnh kabëno amirĩt ne kute memã kabën jarënhmã. Kute me kabën punu kabëno me itymã, ne kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpênh kadjy me umjýrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'ôk no'ôk ne. Ne kam ajte amiwýr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

¹⁻⁴ Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Xitu, abê ikra djwýnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhĩxkumrëx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metĩndjwýnh nhõ àpênh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nà, Metĩndjwýnh kubê me bapytâr djwýnh ne ijano, ije memã Jeju jarënh kadjy ijano ne imã,

—On kâj bê ijã adjujarënh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarënh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhĩxkumrëxmã. Arým ne Metĩndjwýnh amijo me kwý pytà. Me ja kute tu amim Jeju markumrëxmã, ne kam arým kôt katât mrãnhmã. Metĩndjwýnh kabën katâtja, 'êxnĩ kêtja tãm ne me kute mar ne kam arým kôt katât mrãnhmã. Nà, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarënh nhym me

kute amim kamnhĩxkumrẽxmã. Mỳj ne me kute tu amim kamnhĩxkumrẽxmã? Bir, me batyk nhijukri amũ me batĩn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrẽxmã. Metĩndjwỳnh 'êxnhĩ kêtumrẽxja tãm ne me bamã arẽ. Amrêbê ne kute pyka nhipêx kêttri arỳm kabẽn pydji jarẽn me bajã amim karõ. Me batyk nhijukri batĩn rã'ãmã ne me bajã amim karõ. Ne kam ajbir ne arỳm me bamã me batĩnjao amirĩt ne. Ar idjujarẽnhkõt o amirĩt ne. Arỳm kute aminhõ akati jarẽn djakam me bamã o amirĩt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarẽ nhym arỳm amirĩt ne.

Be, akmere, gê Metĩndjwỳnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytàr djwỳnhmê Bãmbê Metĩndjwỳnh ar ukaprĩkõt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarẽ ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh pymjỳrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mỳj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mỳjja inomã mẽnhmã, ije kum o krax ne ije inomã mẽn kêtja aje ikudjwa inomã mẽnhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhõ me jao ba djwỳnh kum àpênh kadjy me umjỳrmã ne ba kadjy amã inhire. Krĩ kunĩkõt aje me'ã Jeju nhõ me jao ba djwỳnh rẽnhmã, ije amã 'ã karõkõt.

⁶ Bir, mỳj me'õ Ar kubê dja Jeju nhõ me jao ba djwỳnh? Bir, me axwe kêtme, me prõ pỳnhmê, me ja gêdja me Jeju nhõ me jao ba. Nhym me kradjwỳ tu kute amim Jeju markumrẽx ne me bãm kabẽnkõt mrãnhmã. Nhym me ja bep bãmbit ne kabẽn mexkumrẽx nhym kam kraja arĩk ar ba, amakkre kêt, kute bãm kabẽn mar kêt nhym me

kam kum kĩnh kêt ne ar'ã kabên ba. Kwãrĩk wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwỳnh rênh kêt. Djãm me kraja kabên mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwỳnh rênhmã.

⁷ Nà, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhõ me jao ba djwỳnh. Mỳkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwỳnh rē? Bir, me kabên mexbit dja me Metĩndjwỳnhmã apê. Djãm me kabên punu Metĩndjwỳnhmã àpênh got. Kwãrĩk wãnh me amakkre kêt, me ngryknhĩ, me kum kadjwati kangôbit* djành, me àkrê, me kute pi'ôk kaprĩbit prãme me noo biknoro baja, kwãrĩk wãnh me ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwỳnh rênh kêt.

⁸ Nhym bep me kute meo djuw mex prãm, me kum mỳjja mexbit kĩnh, me kute amipnênh ne ar ba, me katàt mrãnh, me mrãmri mexo mexkumrêx, me axwe nêje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhõ me jao ba djwỳnh rē. ⁹ Dja Jeju nhõ me jao ba djwỳnh kum Metĩndjwỳnh kabên kĩnh ne kôt ar amijo ba. Metĩndjwỳnh kabên 'êxnhĩ kêtja, ar ije prĩne memã arênhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prĩne memã Metĩndjwỳnh kabên jarênh mextire ne o kute memã tỳx jangjênh ne o kute me kĩnhmã. Nà, dja Jeju nhõ me jao ba djwỳnh prĩne mekmã Metĩndjwỳnh kabên jarên kam me kabên punu nêje me akre. Me kum Metĩndjwỳnh kabên mar prãm kêt ne kute kabêno me bajapanhja dja Jeju nhõ me jao ba djwỳnh me kabên punu nêje me akre gê me kuma.

---

* **1:7** Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabên kajgoo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim ama nhym me kam me amy nhinhu kàdjwỳ rê, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nà, me ja dja Jeju nhõ me jao ba djwỳnh kabẽno me unê gê me anhikrê. Nãm me apỹnh kikrekam me kunĩ noo aknon meo ajkê. Mỳjo ne me meo ajkê? Me kute Metĩndjwỳnh kupa'ã mekmã arẽnhkam ne me meo ajkê. Mỳj kadjy ne me Metĩndjwỳnh kupa'ã mekmã arẽnh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me õ pi'òk kaprĩreo prõt kadjy ne me Metĩndjwỳnh kupa'ã mekmã arẽnh ar o ba. Kam dja Jeju nhõ me jao ba djwỳnh akubyn kabẽno me ity nhym me arỳm anhikrê.

¹² Bep Kretakam me'õ kute memã kabên jarẽnh djwỳnh'õ ne ta õ me wỳnh'ã kabên ne,

—Kretakam me kra ne mrãmri 'êxnhĩkumrêx, axwekumrêx, kum ukangakumrêx, àkurbit kute mar. Nãm ã me'ã kabên ane.

¹³ Nà, mrãmri ne ã ane. Kam dja ga memã akabên jarẽ, tu memã abẽn tỳx, me kute mrãmri amim Jeju mar ne 'ã ngrà tỳx kadjy. ¹⁴ Dja ga memã abẽn tỳx nhym me arỳm wãnh kabên kakrit marmã ire, mekbê idjaer kukãmãre'ã ujarẽnh kajgojamã ire. Me kabên punuja ne me kum Metĩndjwỳnh kabênkumrêxja kurên kam ta amimarkôt kabẽno mekbê mỳjja pyma ar o ba nhym me kabên man kôt amijo ba. Dja ga memã abẽn tỳx gê me on kôt amijo baja krãta.

¹⁵ Me axwe kêt mã ne mỳjja kunĩ mexkumrêx. Nhym bep me axweo kute amiptarja, me kute Jeju

mar kêtja, me tãm ne mebê mỳjja kunĩ punu. Be, djãm me ja mex got. Nãm me òkre kadjwỳnhbê mỳjja punubit man mỳjja punu'ãbit amim karõ.
¹⁶ Nãm we me ajkwakambit,

—Ije Metĩndjwỳnh mar, anhỹr ar o ban kam arĩk ar ba. Nãm me axwe, me amakkre kêt, ne te kute mỳjja mex marmãn mỳjja punubit ma. Djãm ã me kute amim Metĩndjwỳnh mar kute anhỹr.

2

Xitu kute mebêngêtemẽ me kunĩmã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhmã.

¹ Nhym bep ga, akmere, dja ga me kupãhtã me kute amim Jeju marwãmã Metĩndjwỳnh kukràdjã'ã prĩne adjujarẽn ar aba.

² Dja ga mebêngêtemã,

—Gora ar abixaêr punu kêt ne ar aba. Ne akabôt katin ar aba, ne amipnên ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrêx ne amibê kanga kêt ne mã kôt ajkamẽ. Ne kam mã amã aben jabê, ane. Dja ga ã mebêngêtemã ane.

³ Ne kam ajte mebêngêxtemã kum,

—Gora ar amrãnh mexkumrêx ne ar aba. Metĩndjwỳnh mex'ã amijakren kôt ar amijo aba, ane. Kwãrĩk wãnh aben japrỳ kêt ne amã kadjwati kangô* djãnh kêt, ane. Dja gar mekmã mỳjja mexbit jarẽn ar o aba, ane. ⁴⁻⁵ Nã, akmere, dja ga mebêngêxtemã kum,

—Ë, tynhwa ar, dja gar amũ idjô'ã me kra pỳnh jakre gê me ar ajã amijakren me akudjwa

---

* **2:3** Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarẽ.

kum mjên jabên kum kra jabên amipnên ar ban mjên prãm kêt ne ar ban ôbikwao djuw mex ne ukaprîkumrêx ne mjên kabên ma, ane. Mÿkam? Bir, dja me kâtàm te kute me amrãnh punu 'ô pumũnh ne kute ar akôt Metĩndjwýnh kabên japrÿmã te me ajabej ajkam aman kam tu ate krã, ane.

Dja ã mebêngêxte me kra pÿnh jakreo ane.

⁶ Akmere, dja ga me kraremãdjwÿ akabên jarê gê me amipnên ar ba. ⁷ Ga dja ga katàt mrã gê me krare apumũn kam akôt ar amijo ba. Dja ga katàt memã Metĩndjwýnh kabên jarênh mextire ne abixaêr kêt. ⁸ Dja ga memã arên mã memã akabên mextire jarê gê me te kabêno kute ajapanhmã, me kum akurê ar o baja te akabên punu jabej umar ar ban arÿm pijàm ne ate krãn ar ba.

⁹ Dja ga me memã àpênh kajgo ar ba jamãdjwÿ akabên jarê. Me kute meo pãnh ne amim me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh kajgo ar bajamã akabên jarê. Dja ga memã kum,

—Gora me anhõ bēnjadjwÿr kabên ma. Dja gar prĩne me kabên man me kabēnkôt ar amijo aba ne memã adjàpênh mex ar aba gê me ar akam kĩnh, ane. Kwãrĩk wãnh me anhõ bēnjadjwÿr pãnh akabên kêt ne akabēno apanh kêt, ane.

¹⁰ Kwãrĩk wãnh mekbê adjakĩnh kêt, ane. Dja gar katàt memã apê gê me kâtàm ar adjàpênh mexkumrêxkôt ar apumũn kam arÿm kum Metĩndjwýnh kĩnh, Metĩndjwýnh kubê me bapytàr djwýnhja kum kĩnh, ne kum Metĩndjwýnh kabēndjwÿ kĩnh ne. Dja ga ã me memã àpênh kajgo ar bajamã akabên jarêho ane.

11 M̀ykam dja gu me katàt mrã? Bir, Metĩndjẁỳnh ne ar̀ym me kunĩ kadjy ukaprĩo kato. Kute me bakunĩ pytãr kadjy ne ukaprĩo kato. 12 Nã gu me prĩne ukaprĩja man kam ar̀ym pãnh arĩk ar babaja kanga. Ne m̀ỳjja punu, me kute Jeju mar kêt kute m̀ỳjja punuo amikĩnhja tu ar̀ym kangakumrẽx nhym wãnh nõ. Gu me kam on pyka jakam amipnên ar baban katàt mrã ne Metĩndjẁỳnh kabênkõt akrànMã ar amijo baba. Dja gu me prĩne amim Metĩndjẁỳnh djukaprĩ man kam ã kõt amijo ane.

13 Ne akrànMã ar amijo bababê amiẁỳr Jeju kamnhĩx, akubyn rẁyk djà amiẁỳrkam amako tẽ. Me banhõ Metĩndjẁỳnh, me bapytãr djẁỳnhbê Jeju Kritu tãm dja me bajaêrbê kato, ta raxo kubê kumkatio me baẁỳr kato. Djãm ngri got. Raxo, mexo kubê kumkatiti:. Nhỹnh ne me'õ mexo, raxo, umao kumãnhkutã? Dja me baẁỳr kato gu me ar̀ym bakĩnhkumrẽx. Me bakĩnh djà ne ja. Tãm ne gu me amiẁỳrkam amak ar o baba.

14 Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pãnh tyk kadjy memã amikanga, kute me bajaxwe kunĩbê me bapytãr ne kute amim me bajo mexmã ne mekmã amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo õ me ẁỳnhkumrẽx ne kute ar me bajo bamã ne mekmã amikanga. Kute me bajo õ me ẁỳnh gu me kam bamã m̀ỳjja mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

15 Bir be, ikabên ja dja ga prĩne me kupãhntã me kute amim Jeju marwãmã arẽ, memã kõt arẽ. Me kaprĩjamã kĩnh jangjê gê me kaprĩ kêt. Gora at̀yx ne me axwe nêje me akren memã abên t̀yx gê me arek ar ba. Kwãrĩk wãnh gê me ajã kabên kêt.

3

Kute Metĩndjwỳnh djukaprĩ marn kute katàt amijo bamã.

Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12

¹ Gora me kute amim Jeju marwãmã akabẽn jarẽ gẽ me on akabẽn ma. Dja ga memã kum,

—Gora me me bẽnjadjwỳrmẽ meo ba djwỳnh kabẽn man me kabẽnkõt ar amijo aba. Dja me me amã me adjapẽnhkumrẽx jarẽ ga me kam kubẽ amikati kêtikumrẽx ne tu 'ỳr tẽ. Nhyr bep djãm me me amã mỳjja punu'ã apnẽ ga me ate akrã.

² Kwãrĩk wãnh ga me abenã akabẽn kêt, ane. Gora me akabõt katin amã aben kaprĩn akrãnmã abenmã akabẽn jarẽ, ane. Dja ga ã ajte memã akabẽn jarẽho ane gẽ meo biknor kêt.

³ Amrẽbẽ ne gu me badjwỳ bano kêtikumrẽx ne bajamakkre kêtikumrẽx nhyr me arĩk me banoo biknoro ba. Nã, amrẽbẽ ne gu me arĩk ar babari bamã mỳjja punu kunĩ kĩnh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamãnmã bamã bajaxwe kĩnh ne. Me bajaxwen abenã bakabẽn ne aben nhõ mỳjja'ã bangryk ar baba. Nhyr me kum me bakurẽ: gu me badjwỳ amipãnh bamã me kurẽ.

⁴⁻⁵ Nhyr bep ajbir ne Metĩndjwỳnhbẽ me bapytàr djwỳnh ukaprĩo kato ne kum me bajabêikumrẽx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kĩnh nhyr Metĩndjwỳnh tu ukaprĩkõt me bapytà. Kum me bajabẽn kam me bapytà. Djãm me bamrãnh mexkõt ne gu me amiptà? Arkati, ta ne ukaprĩkõt me bapytà. Nãm me ngõo amingrã ku'õn kam arỳm akubyn mexikumrẽx. Nhyr Metĩndjwỳnh Karõdjwỳ ã me

bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krãta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrãk ne bakabên punu mar kêt ne bakabên mexbit ma. Nhym kam Metĩndjwÿnh Karõ mã me bajo mexo tẽm rã'ã ne. ⁶Ukaprĩkôt ne me bawÿr Karõ jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytãr djwÿnh djô'ã ne me bawÿr ano. Djãm ôdjÿ got me babê Karõ nê? Kati, mrãmri ne ôdjãnhkumrẽx ne me bamã ta Karõ jano ne prĩne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷Be, djãm Metĩndjwÿnh djukaprĩ ngri got. Nãm ukaprĩkôt me bamã me bajaxwe kêt jarê. Gu me bamex ne batyk nhjukri batĩn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarê. Nãm amũ me batĩn rã'ã: rã'ã rã'ãmã arẽ gu me amiwÿr kamnhĩxbê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸Mrãmri ne ikabênja. Ikabênkumrẽx. Dja ga memã prĩne idjô'ã ikabênja kôt arẽ gẽ me kute amim Metĩndjwÿnh marja kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Kam ne mexkumrẽx, me kunĩmã mexkumrẽx.

⁹Kwãrĩk wãnh me abenkam kangatija wãnh nõ. Tãm ne kajgo mexi. Kwãrĩk wãm nõ. Kwãrĩk wãnh me bakukãmã nhidjikôt me àkrêja wãnh nõ. Nhym me kute kabẽno aben japanh ne me kute abenmã àkrêjadjwÿ kunĩ dja wãnh nõ. Mõjdjê kukràdjã tũm'ã ne me ã abenmã ane. Tãm ne kajgo mexi. Punure. Tãm dja wãnh nõ.

¹⁰Dja me'õ kabẽno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krã ga ajte kum akabên jarê. Godja mã ate krã jabej ga kam arÿm tu kangakumrẽx. Arÿm ne ga te kabên punu nêje te o ane nhym mã kum kabên punu kĩnh. ¹¹Arÿm ne

ga kôť kum akato. Mrãmri ne me'ô ja punukumrêx. Atemã kabên. Kum axwe kînhkam ne ga arým kum akato. Nãm kabêno amijo amirîť. Mrãmri dja ga tu kangakumrêx. Tãm ne ja.

Kabên o ino rer.

¹²⁻¹³ Be, dja ba awýr Artemanh nâr kon Xikiku jano gê awýr tên bôx ga kam tebê mã amrê iwýr tē. Krîraxbê Nikoporikam dja gu abenwýr bôx. Kam dja ba na tým kam arek akam amako dja. Nînh iwýr atēm kêtři dja ga Djenajmê Apôr aro tên amũ ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabên jarênh djwýnh, ar ja. Dja ga prîne aro djuw mex ne aro tên amũ ar kujate gê ar tēm mex ne ýkam tēm kêt. Ga kam amrê iwýr tē.

¹⁴ Be, gora gê gu banhôbikwa kute Jeju marwã, mýjja mexbit ma ne kum ajbit kînh. Mýkam? Bir, gu banhôbikwa kute me 'uwtîo djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akràn mã ar meo djuw mexo bamã.

¹⁵ Ar ja, arkam idjãm ja kunĩ ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wãm amã amijarê. Badjwý ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakînhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarê.

Gê Metîndjwýnh ukapříkôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560